

Handläggare
Kommunstyrelseförvaltningen
Nina Gustafsson
Verksamhetsutvecklare
08-578 283 45
nina.gustafsson@tyreso.se

Handlingstyp
Tjänsteskrivelse
Datum
2023-06-21

Sida
1 (15)
Diarienummer
2023/KFN 0085

Mottagare
Kultur- och fritidsnämnden

Anläggnings- och lokalbehovsanalys för kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområde till anläggnings- och lokalförsörjningsplanen 2024-2036

Kultur- och fritidsnämndens förslag till beslut till kultur- och fritidsnämnden

- Förvaltningens förslag till anläggnings- och lokalbehovsanalys godkänns som underlag till anläggnings- och lokalförsörjningsplan 2024-2036

Kultur- och fritidsförvaltningen

Inger Lundin
Förvaltningschef

Sammanfattning

Kultur- och fritidsförvaltningen har gjort en anläggnings- och lokalbehovsanalys för kultur- och fritidsnämndens verksamhetsområde. Lokalbehovsanalysen ligger till grund för kommunens sammanhållna anläggnings- och lokalförsörjningsplan som antas årligen av kommunstyrelsen.

Behovsanalysen baseras på befolkningsprognosen fram till 2036. Den prioriterade målgruppen barn och unga, antas öka under perioden men inte i samma utsträckning som fjolårets befolkningsprognos indikerade. Analysen visar trots det att det finns behov av att komplettera befintliga lokaler och

anläggningar för att behålla eller utveckla servicenivån i antalet invånare per anläggning fram till 2036.

Flera av de identifierade behoven som förvaltningen ser på kort sikt (behov som uppstår mellan åren 2023-2030) hanteras just nu som pågående projekt.

Beskrivning av ärendet

Enligt kommunens riktlinjer för lokalförsörjning¹ ska en sammanhållen lokalförsörjningsplan årligen behandlas i kommunstyrelsen. Nämnderna ansvarar för planering av nämndernas lokalbehov. Enligt riktlinjerna har nämnderna ansvar för att ta fram den årliga anläggnings- och lokalbehovsanalysen som utgör underlag för den sammanhållna anläggnings- och lokalförsörjningsplanen.

Kultur- och fritidsförvaltningen har tagit fram fördjupade behovsanalyser som fastställts i kultur- och fritidsnämnden för kulturlokaler (KFN 2022-04-25 §37), idrottsanläggningar (2022-05-23 §48) och idrottsanläggning och spontanytor för personer med funktionsnedsättning (KFN 2021-11-29 §77). Dessa behovsanalyser ses som underlag och utgångspunkter i förvaltningens anläggnings- och behovsanalys.

Kommunstyrelsen beslutade den 17 januari 2023 §3 att godkänna anläggnings- och lokalförsörjningsplan 2023-2035 för kommunen. Kommundirektören gavs i uppdrag att i samverkan med respektive nämnd genomföra de uppdrag som återfinns under rubrikerna pågående uppdrag och kortsiktiga behov i anläggnings- och lokalförsörjningsplanen. Anläggnings- och lokalförsörjningsplanen integreras i kommunplaneprocessen och ska ligga till grund för investeringsprogrammet.

Arbetet med de pågående uppdragen samordnas genom den strategiska lokalgruppen och kommunens lokalstrateg.

Kultur- och fritidsförvaltningen har reviderat förra årets lokalbehovsanalys och tagit fram ett underlag avseende framtida anläggnings- och lokalbehov inom kultur- fritidsnämndens verksamhetsområde. Verksamhetsområdet omfattar idrotts- och friluftsanläggningar, fritidsgårdar, bibliotek, anläggningar för kulturverksamheter samt samlingslokaler för föreningsaktiviteter.

Förvaltningens strategi för utbyggnad av kultur- och fritidsanläggningar:

- Utgå från helhetssyn för social hållbarhet i samklang med övrig samhällsutveckling.
- Samverkan med andra aktörer i syfte att ha hög nyttjandegrad.

¹ Antagna i KF 2017-02-23, § 18

- Vid planläggning av mark bör hänsyn tas till kultur- och fritidsförvaltningens behov av kultur- och fritidsanläggningar.
- Redan planlagd mark för kultur- och fritids verksamhet och annan mark bör kunna användas mer flexibelt, utifrån vad som är aktuellt och vad invånarna i kommunen efterfrågar inom kultur och fritid.

Utgångspunkter:

- Behov av nya anläggningar baseras på befolkningsprognos.
- Befolkningsökningen av barn och unga beaktas särskilt och ökningen i olika kommundelar.
- Ytterligare aspekter av behoven har analyser i de fördjupade behovsanalyserna.
- Bibehålla dagens servicenivå relaterat till befolkningsökningen.
- (se bilaga 1)

Befolkningsprognos

Befolkningsutvecklingen är svår att förutspå för en lång tid framöver. Detta beror på en rad faktorer, som har stor påverkan på befolkningsutvecklingen i Tyresö:

- Rådande marknadsläge har tvingat bostadsbyggandet i landet till ett stopp. 2023 och 2024 kommer visserligen många bostäder stå klara då de redan påbörjats, men få nya bostadsprojekt kommer starta.
- De höga räntorna och inflationen leder till att färre hushåll har råd att flytta till en ny bostad.
- Det har skett en nedgång i barnafödandet. 2022 föddes det färre barn än förväntat och 2023 ser ut att bli ett år med fortsatt färre födselar. Detta är inte en ovanlig utveckling i tider av kris och ekonomisk kris. Om, när och hur barnafödandet återgår till tidigare nivåer är ovisst.

Vid slutet av 2022 var Tyresös befolkning 49214 personer, vilket innebar en ökning med 152 personer under 2022. Befolkningsprognosen i Tyresö påverkas mycket av ovan nämnda faktorer. Inflyttningen till nyproduktionen föll ut som förväntat men det rådande ekonomiska läget påverkade flyttarna i befintligt bestånd och det föddes det färre barn än förväntat. Vid årskiftet 2022/2023 hade Tyresö ungefär 100 personer färre än förväntat.

Tyresös befolkningsutveckling korrelerar starkt med hur mycket bostäder som byggs därför är befolkningsprognosen byggbaserad. Befolkningsprognosen för 2023 visar på en lägre befolkningstillväxt än tidigare prognoser. Detta beror på att många byggprojekt skjuts framåt i tid 2-5 år. Viktigt att beakta är att

byggprognosen fram till 2036 baseras på den information som finns idag om kommande bostadsprojekt. Befolkningsprognosens utfall beror på om de byggprojekt som finns planerade genomförs enligt tidsplan. Omvärldsfaktorer såsom konjunkturläget, politiska beslut, tillgång på byggmaterial och trender kommer påverka det faktiska utfallet. 2027 och framåt är prognosen särskilt osäker.

Enligt prognosen väntas befolkningen totalt i Tyresö öka med 20 procent mellan 2023 och 2036 (cirka 9600 personer). Befolkningen i åldern 19-64 år antas öka med 18 procent.

Det osäkra bostadsbyggandet påverkar framförallt utvecklingen av unga barnfamiljer i Tyresö. Dessa flyttar framförallt till och från närliggande kommuner som Stockholm, Haninge och Nacka, därför påverkar även dessa kommuners bostadsbyggande. Även unga vuxna påverkas av det haltande bostadsbyggandet, särskilt då deras bostadssituation är ovanligt svår. De senaste åren har många unga vuxna flyttat framförallt till Haninge och Stockholm samt universitetsstäder. Förklaringen har troligtvis med påbörjade studier att göra samt den svåra bostadssituationen.

Befolkning i Tyresö	2022	2025	2030	2036	Ökning antal invånare	Ökning procent 2022/2036
0-18 år	12451	12488	13092	13981	1 530	12 %
6-18 år	9213	9230	9460	10023	810	9 %
Totalt	49214	50623	54646	58841	9627	20 %

Förvaltningen tog fram en anläggningsförsörjningsplan 2016 för kultur- och fritidsförvaltningens verksamhetsområde med en analys över nuläget och behoven framåt samt en fördelning mellan kommundelarna.

Förvaltningen har sett över den analysen och tagit fram uppgifter från kolada och räknat fram behoven utifrån befolkningsprognosen. Tabellen i bilaga 1 ger en översikt över behoven fram till 2036 om antalet anläggningar/lokaler förblir oförändrat i relation till befolkningsutvecklingen under perioden 2023-2036. Tabellen visar också förvaltningens bedömning av behovet av att utöka antalet anläggningar och lokaler för kultur- och fritidsverksamhet fram till 2036. Tabellen visar hur en eventuell utökning kan bidra till att säkerställa eller utöka den befintliga servicegraden (anläggning per 10 000 invånare) utifrån den förväntade befolkningstillväxten.

Nyckeltal redovisas för följande anläggningar: fotbollsplaner (7-spels och 11-spels planer), friidrottsplatser, idrottshall (18x36 m till 22x42 m och 22x42 eller

större), ridhall/hus, fritidsgårdar, bibliotek, kulturskola, konsthall och kulturhus.

Nedan presenteras kultur- och fritidsförvaltningens anläggnings- och lokalbehov på kort och lång sikt. Identifierade behov som just nu hanteras inom ramarna för ett pågående projekt redovisas i under rubriken pågående projekt.

Pågående projekt

Tabellen nedan beskriver pågående projekt i kommunen som skulle kunna lösa behov av lokaler och anläggningar som kultur- och fritidsförvaltningen har identifierat. Vissa projekt befinner sig i ett tidigt planeringsstadium och det är osäkert i vilken grad behovet kommer kunna tillgodoses inom ramarna för de aktuella projekten. Behoven kvarstår tills projekten genomförs.

Projekt	Förklaring	Behov
Ny lokal för Café Bonza Genomförandefas/pausat	Förstudie om ny lokal för Café Bonza är klar. Beslut om genomförande är fattat i kommunstyrelsen (2021-11-09 §245) och budget för genomförande finns i investeringsplanen. Verksamheten ska omlokaliseras till före detta Forellskolans kök, som ska anpassas till fritidsgård och gemensam lobby med biografen. Projektet är pausat.	2023
Kultur- och naturpedagogiskt centrum i Alby friluftsområde Genomförandefas	För att tillgodose behovet (KS 2021-08-24 § 178) av lokal för natur- och kulturpedagogiskt centrum har kommunstyrelsen beslutat (KS 2022-11-08 § §172) att Logen på Alby Gård ska renoveras, tillbyggas och verksamhetsanpassas i enlighet med framtagna förstudies rekommenderade förslag. Budget för	2023

	genomförande finns i investeringsplanen. Projektering pågår. Byggstart beräknad till våren 2024.	
Nytt ridhus Fårdala Projektering av systemhandling	För att verksamheten ska kunna utvecklas behöver nytt ridhus anläggas. Ridning är fjärde största idrott i Tyresö. Det är en stor idrott med många deltagartillfällen och nuvarande ridhus kan inte ta in fler barn. Nyttjandegraden ligger högst i landet (se behovsanalys idrottsanläggningar). En behovsanalys (KFN 2022-09-26 §71) har närmare utrett behoven och en förstudie har utrett lämplig placering och utformning (KS 2023-05-09 § 72). Kommunstyrelsen har gett startbesked för projektering av systemhandling för projektet och därefter kan beslut om att bygga ett nytt ridhus fattas.	2023
Utökning av strandskolan - nya lokaler för bibliotek och fritidsgård i Strand Förstudiefas	Ett stort behov finns av att skapa en mötesplats i Strandområdet. Att samutnyttja lokaler för bibliotek och fritidsgård är en stor möjlighet för att få till en bra mötesplats för kommunens medborgare. Det behövs på sikt större lokaler för biblioteket i Strand för att kunna möta ökade behov för skapande	

	<p>verksamhet, studieplatser m.m. (behovsanalys för kulturlokaler)</p> <p>Den förväntade befolkningsökningen gör att det finns ett behov av att utöka med ytterligare en fritidsgård fram till 2036. Behovet skulle kunna tillgodoses om det fanns permanenta/större lokaler för en fritidsgård i Strand.</p> <p>Kommunstyrelsen (2022-03-08 §41) beslutade att genomföra en förstudie som bland annat ska utreda möjligheten att inrymma lokaler för fritidsgård eller folkbibliotek i samband med att Strandskolan eventuellt utökas samt belysa andra möjliga placeringar av fritidsgård och folkbibliotek i östra Tyresö.</p>	
<p>Stimmets skola - Idrottsanläggning och spontanyta för barn och unga med funktionsnedsättning</p> <p>Förstudiefas</p>	<p>Behovsanalys har genomförts om idrottsanläggning och spontanyta för och för barn och unga.</p> <p>Kommunstyrelsen har beslutat (2022-01-11 §14), att behoven integreras i förstudien om Stimmets skola.</p>	
<p>Konstgräs 11-spelsplan i centrumnära läge</p> <p>Förstudiefas</p>	<p>Det finns ett behov av ytterligare en 11-spelsplan i centrumnära läge.</p> <p>Kultur- och fritidsförvaltningen har</p>	2025

	fastställt en behovsanalys (2023-02-20 §11) och kommunstyrelsen har fattat beslut om att initiera en förstudie. Beställning av förstudie är överlämnad till stadsbyggnadskontoret.	
Njupkärrs skola - ny idrottshall och 7-spelsplan Genomförandefas	<p>Kultur- och fritidsförvaltningen har i en behovsanalys om idrottshall vid Njupkärrs skola (KFN 2023-03-20 §19) beskrivit vilka behov som finns kopplat till idrottshallen (exempelvis danssal och skyttelokaler samt lokal för fritidsbanken).</p> <p>En kompletterande förstudie har utrett hur en 7-spelsplan och en idrottshall kan anläggas i anslutning till skolan. Kultur- och fritidsnämnden har godkänt förslaget (KFN 2023-05-22 §42) och kommunstyrelsen har beslutat att projektet Njupkärrs idrottshall och bollplan ska genomföras (KS 2024-06-07 § 74).</p>	Ny idrottshall (2030) Ytterligare 7-spelsplan (2030)
Boule Trollbäckens IP Förstudiefas	En behovsanalys har beskrivit möjligheterna med att omlokalisera boulebanorna vid Amaryllisparken till Trollbäckens IP och kommunstyrelsen har beslutat att det ska utredas närmare i en förstudie (KS 2023-05-09 §73)	

	Beställning av förstudie är överlämnad till stadsbyggnadskontoret.	
Spontankulturplats Förstudiefas	En behovsanalys har beskrivit behovet av att en spontankulturplats. Kommunstyrelsen har beslutat att det ska utredas närmare i en förstudie (2023-01-17 § 4) Beställning av förstudie är överlämnad till stadsbyggnadskontoret.	2024
Nytt kommunhus – multisal för scenkonst	Det har förts en dialog om och till vilken grad behovet skulle kunna tillgodoses i samband med projektet Nytt kommunhus. Den beslutade inriktningen kring nytt kommunhus anger att det nya kommunhuset ska vara ”en plats med rum för kulturyttringar”. (KS 2023-05-29 § 74)	2023

På kort sikt – fram till 2030

Prioritet 1

Anläggning	Förklaring	Behov
Spontanyta i Östra Tyresö	Området saknar möjligheter till spontanidrott. Det finns en detaljplan och utpekad yta vid Breviks skola. (behovsanalys idrottsanläggning)	2023
Aktivitetsområde Wättinge	Spontanområde i Wättingestråket som inspirerar till olika sorters möten både idrottsliga och kulturella. (Behoven tas upp i behovsanalyserna för kulturlokaler och idrottsanläggningar)	2023-2024

	I anläggnings- och lokalförsörjningsplanen anges att en fördjupad behovsanalys ska göras i samverkan mellan kultur- och förvaltningen och samhällsbyggnadskontoret.	
--	---	--

Prioritet 2

Anläggning		Behov
Servicebyggnad vid Strandbadet	<p>Det finns ett behov av en servicebyggnad vid kommunens havsbad.</p> <p>Behovet har utretts och 2020 fattades beslut om att inte genomföra servicebyggnad med café.</p> <p>I anläggnings- och lokalförsörjningsplan 2023-2035 anges att behovet av en renodlad servicebyggnad vid havsbadet måste konkretiseras och värderas inför ett beslut om att starta en förstudie.</p>	

På längre sikt 2031-2036 (ej prioriteringsordning)

Anläggning		Behov
Konstgräs 11-spelsplan	<p>Befintliga fotbollsplaner nyttjas i hög utsträckning och i jämförelse med länet och riket har Tyresö relativt få fotbollsplaner i förhållande till antalet invånare. 11-spelsplaner bör placeras vid skolor eller idrottsanläggningar. (behovsanalys idrottsanläggning)</p> <p>Det finns redan idag ett behov av att utöka antalet 11-spelsplaner vilket delvis kan tillgodoses genom den</p>	

	<p>planerade 11-spelsplanen i centrumnära läge.</p> <p>Utöver det innebär den förväntade befolkningsutvecklingen att det finns ett behov av att utöka med ytterligare en 11-spelsplan fram till 2036. Från förvaltningens perspektiv vore det lämpligt att anlägga den 11-spelsplanen i anslutning till Trollbäckens idrottsplats.</p>	
Konstgräs 7-spelsplan	<p>Det finns ett behov av ytterligare en 7-spelsplan fram till 2030 som kan tillgodoses genom den planerade 7-spelsplanen vid Njupkärrsskola. Förvaltningen ser utöver det behov av ytterligare en 7-spelsplan från och med 2036 för att öka möjligheter till spontanidrott.</p> <p>7-spelsplaner bör placeras vid skolor eller idrottsplatser. (behovsanalys idrottsanläggning)</p>	
Scen	<p>I takt med att befolkningen ökar finns ett behov av att utöka antalet scener med anpassade krav för kulturarrangemang för allmänheten och för kulturskolan och vissa behov från föreningslivet. (behovsanalysen för kulturlokaler)</p> <p>Behovet kan eventuellt delvis tillgodoses om det byggs en scen i det planerade nya kommunhuset samt om en spontankulturplats uppförs.</p>	
Bibliotek Trollbäcken	<p>Det finns ett behov av en permanent lösning för biblioteket i Trollbäcken. Nuvarande lokal är liten vilket begränsar vilken</p>	

	<p>verksamhet och samhällsservice som kan bedrivas och erbjudas.</p> <p>Den förväntade befolkningsökningen gör att det finns ett behov av att utöka biblioteken fram till 2036. Behovet kan tillgodoses genom att filialbiblioteken utökas med större lokaler som möjliggör olika typer av verksamhet. Bibliotek ska placeras i kommersiella centra och i närheten av väl fungerande kommunikationer. (Behovsanalys kulturlokaler)</p> <p>Förvaltningen ser möjligheter att samlokalisera bibliotek med andra verksamheter i samband med detaljplanearbetet i Trollbäcken. I samband med nybyggnation vid Trollbäckens centrumstråk bör dessa behov ingå i planeringen.</p>	
Fritidsgård Trollbäcken	<p>Om fritidsgården i Trollbäcken på sikt behöver omlokaliseras så ser förvaltningen möjligheter att samlokalisera fritidsgård med andra verksamheter i samband med detaljplanearbetet i Trollbäcken. I samband med nybyggnation vid Trollbäckens centrumstråk bör dessa behov ingå i planeringen.</p> <p>Fritidsgården skulle även kunna fungera som filial för kulturskola.</p>	
Ny idrottshall	<p>Det finns ett behov av ytterligare en fullstor idrottshall fram till 2030 som kan tillgodoses genom den planerade hallen vid Njupkärrsskola. Förvaltningen ser utöver det behov av ytterligare en idrottshall fram till 2036 för att öka möjligheter till spontanidrott. Behovet kan</p>	

	<p>tillgodoses om det byggs en idrottshall vid Stimmets skola.</p> <p>I samband med att nya skolor byggs eller befintliga renoveras är det lämpligt att utreda behov av idrottshall i anslutning till skolan (behovsanalys idrottsanläggningar).</p>	
Ny ridanläggning/ fler stallplatser	<p>När befolkningen ökar kommer trycket öka på nuvarande ridanläggning. Även om nuvarande ridhusyta skulle utökas, så är möjligheten att expandera anläggningen ytterligare på längre sikt begränsad. Vid eventuell nybyggnation finns möjligheter till regional samverkan.(se behovsanalys idrottsanläggningar)</p>	
Mötesplats/aktivitetsområde Trollbäckens IP	<p>I takt med att befolkningen ökar, ökar behovet av idrottsanläggningar i olika former. Det finns fördelar med att placera framtida idrottsanläggningar i anslutning till befintliga anläggningar. Förvaltningen ser att framtida behov kan samordnas vid Trollbäckens IP.</p>	
Mötesplats/Bibliotek i Tyresö centrum	<p>I dialogen som förts kring nytt kommunhus har förvaltningen framfört behov av att kommunhuset bör inkludera bibliotek i bottenplan, med plats för Tyresöarkivet och konsthall. Om det byggs en multisal för scenkonst i det nya kommunhuset kan den lokalen fungera som ett programrum.</p> <p>Kommunens huvudbibliotek ska ligga centralt med mycket goda kommunikationer och i direkt anslutning till andra samhällsfunktioner. (behovsanalys kulturlokaler)</p>	

<p>Utökning av kulturskoleverksamhet</p>	<p>Danssal, teatersal och orkestersal för att möta de behov kulturskolan och föreningslivet har för utökad verksamhet inom dans, teater, musikal och orkester. (behovsanalysen för kulturlokaler)</p>	
<p>Danssal</p>	<p>Det finns behov av ytterligare danssalar i kommunen. (anges i behovsanalysen för idrottsanläggningar och kulturlokaler) Behovet förväntas kvarstå även om det skulle byggas en danssal i idrottshallen vid Njupskärns skola.</p>	
<p>Spontan- och friluftsanläggningar</p>	<p>Det finns behov av att utveckla och förbättra utbudet av spontan och friluftsanläggningar. Under 2023 kommer det genomföras en övergripande behovsanalys för att få en samlad bild över behoven som rör bland annat: Motionsspår, vandringsleder, möjligheter till vattenaktiviteter, cykelaktiviteter, vinteraktiviteter, discgolfbana², utegym/hinderbana.</p>	
<p>Skytte</p>	<p>Skyttet har speciella behov och befintlig lokal har stora tillgänglighetsbrister. Nuvarande lokaler går inte att anpassa så de fungerar för personer med fysiska funktionsnedsättningar. (behovsanalys idrottsanläggningar) Behovet av tillgänglighetsanpassade skyttelokaler kan tillgodoses om lokaler för skytte byggs i den planerade idrottshallen i Njupskärns skola.</p>	

² Ytterligare en discgolfbana

Multihall – bl.a. friidrott samutnyttjas med fler verksamheter	<p>Tyresö är en aktiv idrottskommun så det finns många olika idrotter representerade i kommunen. För att ge dem bra förutsättningar att utvecklas behöver kommunen titta på andra former av idrottsanläggningar, där fler idrotter kan utföras, så kallade multihallar.</p> <p>En förstudie som undersökt förutsättningarna för att bygga en multihall har presenterats för kultur- och fritidsnämnden (KFN 2022-05-23 §44). Därefter är arbetet pausat i avvaktan på politisk inriktning.</p>	
--	--	--

Förslaget till beslut har inga ekonomiska konsekvenser. Förslaget innehåller dock förslag till framtida investeringsbeslut och kan således få ekonomisk konsekvenser i ett senare skede.

En prövning av barnets bästa görs dagligen i kultur- och fritidsnämndens verksamheter då huvuddelen av den löpande verksamheten riktar sig till barn och ungdomar. Syftet med verksamheterna är att tillhandahålla ett brett och varierat kulturutbud och en meningsfull fritid där demokrati, delaktighet och social hållbarhet är viktiga ledord. Barnets bästa står i fokus. Vid framtagna lokalförsörjningsbehov har hänsyn tagits till geografiska placeringar för att kunna nå alla barn.

En prövning av barnets bästa genomförs i samband med respektive uppdrag.